

EL CAP SOTA L'ALA

A intervals que semblen curiosament planificats, als catalans se'ns acusa de contemplar-nos el melic. I nosaltres no en protestem gaire, tot i que aquesta peculiaritat anatòmica no és un espectacle que doni -ell tot sol- massa de si. Per mica que hi ajudi la tafaneria, hi ha una predisposició natural a perdre's pels voltants.

Però és clar que la cosa va de punxada, són maneres de dir destinades a dissimular maneres de criticar. L'acusació pretén qualificar-nos d'autosatisfets i vanitosos, d'insuportables contents de nosaltres mateixos. No sé pas d'on ho treuen, perquè no s'ajusten a la veritat. Ara mateix, o pels volts de l'any que som, ens lliurem a una autoflagel·lació que ens deixa despullats i a la intempèrie. En llibres, en articles a diaris i revistes, en col·loquis i debats transmesos per la ràdio i la televisió, ens afanyem a proclamar que això està dat i beneït: el català s'acaba, d'aquí a cinquanta anys haurà passat a una vida més alta, suposant que hi hagi un cel per a les llengües mortes. La literatura catalana fa aigües, diu que es troba en un nivell baixíssim de qualitat; l'autonomia no tan sols és poca cosa, sinó que ha posat la nostra identitat nacional en venda de barata. En reunions convocades sota signes diversos, no és rar de trobar-hi algú que, amb el rostre trasmudat, afirma lúgubrement que som víctimes d'una d'aquelles agonies tan pesades.

Ens trobem a freq de creure que la commemoració del mil·lenari tallarà just per tirar la cortina avall i tancar el negoci. Es diria que, amb sort, ens quedarà l'esma justa per aplaudir la competència, la qual es prepara amb posats triomfalistes a celebrar els cinc-cents anys d'una descoberta molt controvertida. És pràcticament inevitable de deixar-se dominar per reflexions depressives: els catalans, per contra del

que s'opina de nosaltres, tenim un complex d'inferioritat. En canvi, els castellans es beneficien d'un complex de superioritat, i no hi ha res de pejoratiu en aquesta apreciació, perquè és innegable que ajuda molt a parar els cops que sol donar la vida.

Ara mateix (o fa cosa de no res) el Ministerio de Cultura ha fet públic que durant l'any 1989 la producció editorial en castellà ha disminuït en un 4,1%. I quina conclusió en treuen? Doncs que es tracta d'una dada quasi engrescadora. El senyor Federico Ibáñez, president de la Federación de Gremios Editores, ha declarat que quan les coses van bé, en temps de prosperitat, l'edició de llibres baixa. Al revés del que ocorre en èpoques de crisi.

Naturalment, els catalans ens hem apuntat a aquesta interpretació psicodramàtica. Durant l'any passat, l'edició de llibres en català es va incrementar en un 2,3% i no hem pogut evitar de fer els comptes en un sentit invers-advers, tal com ens fan veure des de fora. Per tal de posar els comptes en net, hem creat una situació inspiradíssima: és cert que editem més títols en català que mai, que els tiratges mantenen uns nivells que no desmereixen dels d'etapes anteriors i que les vendes no han sofert declivis alarmants. Per tant ¿què deu haver passat? Ha passat -sensacional redescoberta- que tenim un tipus de comprador de llibres que no els llegeix, idealista i desinteressat (mai tan ben al.ludida la falta d'interès) que fa una despesa sense demanar-ne ni esperar-ne res.

El misteri és com es deu detectar aquest personatge per convertir-lo en números en ferm de columnes estadístiques. Si tenim present el caràcter generalment íntim de la lectura, haurem de convenir que en qüestió de girar i d'assimilar pàgines escrites, cadascú se sap les seves coses.